

Łukasz Matyjasiak

NAJWIĘKSZE STADO BERNIKLI RDZAWOSZYICH *BRANTA RUFICOLLIS* NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ

W dniu 21 III 2019 w Nowym Złakowie (woj. łódzkie) stwierdziłem 10 bernikli rdzawoszyich *Branta ruficollis* żerujących na ozimieniu. Ptaki przebywały w wielotysięcznym stadzie gęsi białoczelnych *Anser albifrons* z domieszką pojedynczych gęsi tundrowych *Anser serrirostris* i bernikli białolicych *Branta leucopsis*. Bernikle zostały oznaczone od razu, a identyfikacja nie przysporzyła trudności. Zaobserwowano charakterystyczne dla gatunku rdzawo-czerwone ubarwienie szyi i głowy oraz biało-czarne ubarwienie tułowia. Wykonano również dokumentację fotograficzną. W trakcie obserwacji ptaki żerowały razem ze sobą lub rozprasały się pośród pozostałych gęsi. Płoszone przez bieliki *Haliaeetus albicilla* przelatowały razem ze stadem gęsi na pobliskie łąki w Złakowie Kościelnym i Łażnikach. W kolejnych dniach obserwowano w powyższych lokalizacjach maksymalnie odpowiednio: 22 III – 10 os., 23 III – 3 os., 24 III – 2 os., 25 III – 2 os.

Powyższe stwierdzone stado bernikli rdzawoszyich jest drugim co do wielkości stadem tego gatunku obserwowanym w Polsce i największym dla Niziny Mazowieckiej (Stawarczyk *et al.* 2017). Historycznie największe stado 60 os. stwierdzono 9 III 1848 pod Lubartowem (Taczanowski 1882). Współcześnie największe stada tego gatunku odnotowano: 16 III 1992 – 9 os., Powiercie pod Kołem (J. Grzybek), 6 XI 2017 – 8 os. Zb. Jeziorsko (S. Niziński i inni), 25 XII 2011 – 7 os. Zb. Otmuchowski (J. Szymczak) (Stawarczyk *et al.* 2017, Komisja Faunistyczna 1994, 2012). Zdecydowana większość pojawów tego gatunku w Polsce dotyczy pojedynczych osobników (75%). Jedyne w 19% przypadków spotkane były 2-3 ptaki jednocześnie, a zgrupowania powyżej 3 osobników odnotowano tylko kilkunastokrotnie (Ławicki i Stawarczyk 2012).

Bernikla rdzawoszyja jest gatunkiem monotypowym, nie wyodrębnia się podgatunków (Madsen *et al.* 1999). Gatunek ten naturalnie gniazduje w tundrze w zachodniej i środkowej Syberii (Madsen *et al.* 1999). Zimowiska znajdują się przede wszystkim w zachodniej części Morza Czarnego. Ocena liczebności bernikli rdzawoszyjej na zimowiskach waha się pomiędzy 44000-56000 os (BirdLife International 2004, 2008). Niejednoznaczny jest trend liczebności populacji, której zmiany mogą wynikać np. ze zmieniającymi się preferencjami wyboru zimowisk (zniknięcie zimowisk wokół Morza Kaspijskiego a pojawienie się na Węgrzech) (BirdLife International 2004, 2008). Według IUCN bernikla rdzawoszyja ma status VU, czyli wrażliwy (podwyższony stopień zagrożenia wyginięciem) (BirdLife International 2004, 2008). W Polsce zanotowano wyraźny wzrost liczby stwierdzeń tego gatunku, co skutkowało wykreśleniem go z listy weryfikowanych przez Komisję Faunistyczną PTZool. Podobny wzrost stwierdzeń zanotowano w wielu krajach zachodniej i południowej Europy, co prawdopodobnie wiąże się ze zmianami

w zasięgu zimowisk (przesuwaniem na zachód) oraz z większą aktywnością terenową obserwatorów ptaków wyszukujących rzadsze gatunki w stadach gęsi (Stawarczyk *et al.* 2017).

Fot. Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*, 21 III 2019 Nowy Żłaków (fot. K. Ślusarski)

Photo. Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, 21 March 2019 Nowy Żłaków (Photo K. Ślusarski)

Literatura

- BirdLife International. 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. BirdLife Conservation Series No. 12.
- BirdLife International 2008. *Branta ruficollis*. In: IUCN Red List of Threatened Species. Version 2011.1. (www.iucnredlist.org). Downloaded on 29 December 2011.
- Komisja Faunistyczna 1994. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1992. Not. Orn. 35:157-170.
- Komisja Faunistyczna 2012. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2011. Ornis Pol. 53:105-140.
- Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2012. Występowanie bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce. Ornis Pol. 53: 188-201

- Madsen J., Cracknell G., Fox A. D. (red.). 1999. Goose populations of the Western Palearctic. A review of status and distribution. Wetland International Publ. No. 48, Wetland International, Wageningen, The Netherlands
- Stawarczyk, T. Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Taczanowski W. 1882. Ptaki krajowe. Polska Akademia Umiejętności, Kraków.

Adres autora:

ul. Willowa 17, 05-520 Konstancin-Jeziorna, e-mail: lukaszm@legionista.com

**THE LARGEST FLOCK OF THE RED-BREASTED GOOSE
BRANTA RUFICOLLIS IN THE MAZOVIAN LOWLAND**

Summary

On 21 March 2019 in Nowy Żłaków (N52.206648 E19.796205) I observed 10 red-breasted geese *Branta ruficollis*. This is the second largest flock of this species recorded in Poland, and the largest in the Mazovian Lowland.

Key words: Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, largest flock, Mazovian Lowland, Poland.

Received – May 2019, accepted – October 2019